

Chudoba a nerovnost'

Obsah prednášky

- 1) Súčasné ciele – chudoba, nerovnosť
- 2) Čo je to chudoba
- 3) Rasizmus odstraňovania chudoby
- 4) Problém s extrémnou chudobou
- 5) Nerovnosť
- 6) Globálna ekologická nerovnosť

SúčasnÉ ciele v oblasti chudoby

- 1973: McNamara (SB prezident): "vykoreniť absolútnu chudoby do konca storočia"
- Make poverty history (kampaň NGOs od 2005)
- Sachs, 2005: The End of Poverty
- Singer, 2009: Acting Now to End World Poverty
- Yunus, 2007: Crating a World Without Poverty
- MDGs (Cieľ 1A): O polovicu zredukovať podiel ľudí medzi rokmi 1990-2015, ktorí žijú za menej ako 1,25 \$/deň

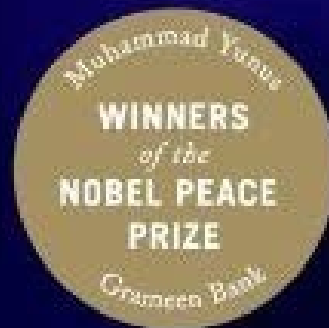
Copyrighted Material

AUTHOR OF THE NEW YORK TIMES BESTSELLER
BANKER TO THE POOR

MUHAMMAD YUNUS

Creating a World Without Poverty

Social Business and the Future of Capitalism

Copyrighted Material

MAKE POVERTY HISTORY

MAKE POVERTY HISTORY

A NEW YORK TIMES BESTSELLER

JEFFREY D. SACHS

The End of Poverty

Economic Possibilities for Our Time

FOREWORD BY BONO

"Book and man are brilliant, passionate, optimistic and impatient... Outstanding"

—THE ECONOMIST

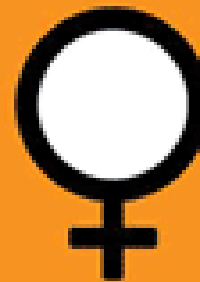
1

Eradicate extreme poverty and hunger

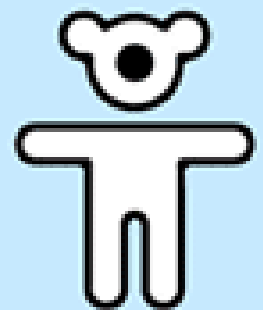
2

Achieve universal primary education

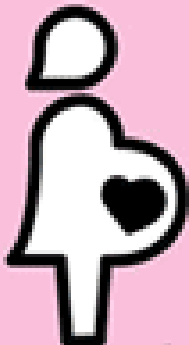
3

Promote gender equality and empower women

4

Reduce child mortality

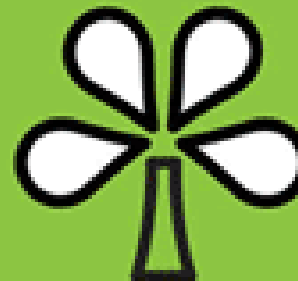
5

Improve maternal health

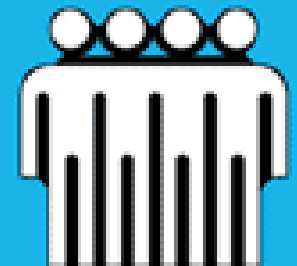
6

Combat HIV/Aids, malaria and other diseases

7

Ensure environmental sustainability

8

Develop a global partnership for development

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

1 NO POVERTY

2 ZERO HUNGER

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

4 QUALITY EDUCATION

5 GENDER EQUALITY

6 CLEAN WATER AND SANITATION

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

10 REDUCED INEQUALITIES

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

13 CLIMATE ACTION

14 LIFE BELOW WATER

15 LIFE ON LAND

16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

SúčasnÉ ciele v oblasti chudoby

- SDGs (Cieľ 1.1): Do roku 2030 odstrániť extrémnu chudobu všade na svete; extrémna chudoba je v súčasnosti definovaná ako život za menej než 1,90 dolára na deň

Súčasnú ciele v oblasti chudoby

- SGDs (Target 1.2): Do roku 2030 aspoň o polovicu znížiť podiel mužov, žien a detí všetkých vekových kategórií, ktorí žijú v chudobe tak, ako je definovaná v národnej legislatíve. (373 € / mesiac na Slovensku na osobu – 60 % mediánu národného ekvivalentného príjmu - čistý príjem, Fínsko 1200 € , Francúzsko 1100 €)

Súčasnú ciele v oblasti nerovnosti

- SDGs (Target 10.1): Do roku 2030 postupne dosiahnuť a udržať rast príjmov spodných 40 % populácie na úrovni vyššej ako je celoštátny priemer.
- SDGs (target 10.4): Prijat' politické opatrenia, hlavne vo fiškálnej a mzdovej oblasti a v oblasti sociálnej ochrany a postupne dosiahnuť väčšiu rovnosť.

SúčasnÉ ciele v oblasti nerovnosti

- SDGs (Target 10.6): Zabezpečiť väčšie zastúpenie a silnejší hlas pre rozvojové štáty pri rozhodovaní v rámci medzinárodných ekonomických a finančných inštitúcií, s cieľom vytvoriť efektívnejšie, vierohodnejšie, spoľahlivejšie a legitímnejšie inštitúcie.
- SDGs (Target 16.8): Rozšíriť a posilniť zapojenie rozvojových krajín do rozhodovania v medzinárodných inštitúciách.

Čo je to chudoba?

- Chudoba bola dlhodobo akceptovaná vzhľadom na legitímnosť spoločenskej hierarchie.
Stredovek – spása chudobných
- 14. storočie – chudobní začínajú byť vnímaní ako špinaví, diabolskí, hrozba → potreba regulácie → Old Poor Laws (1600-1834 England) – prvá snaha štátu regulovať poskytovanie sociálnej pomoci chudobným (predtým to robila iba cirkev). Cieľ: udržiavanie poriadku, NIE odstránenie chudoby

Čo je to chudoba?

- Condorcet, 1793: myšlienka pokroku, konečný cieľ: koniec nerovnosti a chudoby
- 18. storočie: Proti Zákonom o chudobe (Malthus)

Čo je to chudoba?

- Industrializácia → Ešte väčšia chudoba → Myšlienka komunizmu (Marx a Engels) → strach z jeho šírenia → štátne intervencie proti chudobe podporované biznisom → neexistencia dát → Seebohm Rowntree 1901: *Poverty: A study of Town Life* – príjem kalórií, oblečenie, bývanie – absolútna chudoba – extrémna chudoba, chudoba ako príjem.

Čo je to chudoba?

- 1901: Poverty in York – 30 % of the population
- 1942 – reduced by 50%, 1951 – disappearance of the poor (1,5% in York)
- Main point: **Poverty is NOT inequality, Poverty became a single, monetary issue**

Čo je to chudoba?

- Peter Townsend, 1962: *The Meaning of Poverty*
– kritizoval vnímanie chudoby ako extrémnej chudoby, duševná pohoda a štruktúra spoločnosti sa nedajú oddeliť od fyzických problémov
- Chudoba = relatívna deprivácia: deprivácia vo vzťahu k priemernému životu v spoločnosti, t.j. nerovnosť

Čo je to chudoba? - Relatívna chudoba

- Smith 1776: opak chudoby – dôstojný život podľa zvykov a pravidiel spoločnosti
- Sen (prístup podľa schopností): chudoba sociálna, kultúrna, ekonomická, politická – ak sa osoba nedokáže zúčastňovať na spoločenskom živote
- EU: 60 % - relatívna chudoba

Čo je to chudoba?

- Nemecká Správa o chudobe a bohatstve 2008: Predchádzanie chudobe sa nemôže obmedziť na zaistenie materiálnych základných potrieb. Spravodlivá politika poskytuje príležitosti na ekonomickú a sociálnu participáciu a naplnenie všetkých členov spoločnosti
- V tomto zmysle chudoba nemôže byť nikdy úplne odstránená.

Čo je to chudoba?

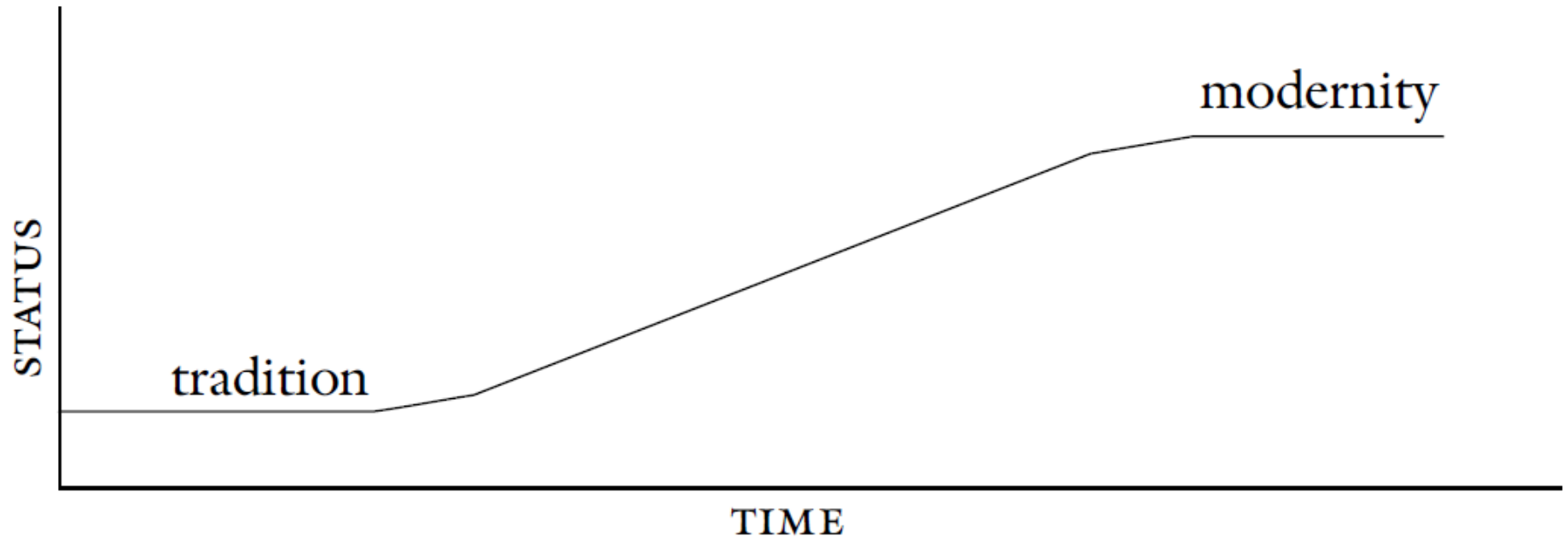
- Dnes je pojem „extrémna“ často vynechávaný
- Chudoba sa týka globálneho Juhu
- Sever odstránil chudobu a Juh by mal Sever dohnať
- Prístup Svetovej banky – ako Rowntree – hranica chudoby

Čo je to chudoba?

- Štatistika dodáva kredibilitu akoby bola niečím objektívnym – je to technológia vládnutia. Umožňuje ignorovať diskusiu o tom, čo je to chudoba – o širšom pohľade na chudobu.
- Obmedzenejšia definícia uľahčuje život rozvojárom a celému aparátu rozvojovej spolupráce

Rasizmus odstraňovania chudoby

FIGURE 2. THE TIME OF MODERNIZATION

Rasizmus odstraňovania chudoby

- Od 'menej rozvinutých' k 'menej' (Ferguson)
- De-temporalizovaný globálny status
- Čas → Prirodzenosť (Rasa)

Extrémna chudoba

- SB: 1990: 1,02 \$/deň (v cenách z 1985)
- 2001: 1,08 \$ (v cenách z 1993) → zmena v trende - ↓ počtu chudobných o 400 M počas 1981-2001
- 2008: 1,25 \$/deň (v cenách z 2005) ↓ počtu chudobných o 121 M počas 1990-2005
- 2015: 1,90 \$/deň (v cenách z 2011)
- Hranica extrémnej chudoby: Koľko sa dá kúpiť za 1,90 \$ na deň (58 \$ za mesiac)

Extrémna chudoba

- Počítanie extrémnej chudoby: priemer národných hraníc chudoby najchudobnejších krajín
- Aj podľa SB sú vhodnejšie národné definície chudoby
- Dvojnásobok ľudí ako pod hranicou extrémnej chudoby nie sú schopní si zaistiť základné potreby v Indii

Extrémna chudoba

- Deti žijúce tesne nad hranicou chudoby majú 60 % pravdepodobnosť, že budú podvýživené
- V Nigeri majú deti tesne nad hranicou chudoby trikrát vyššiu pravdepodobnosť úmrtnosti oproti svetovému priemeru

Extrémna chudoba

- Podľa Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo OSN viac ako 2 miliardy ľudí trpia podvýživou a 1,5 miliardy majú nedostatok kalórií na to, aby boli schopní normálnej ľudskej aktivity. Podľa SB iba 700 M ľudí žije v extrémnej chudobe. (2019)

Extrémna chudoba

- Hranica extrémnej chudoby ide proti ľudským právam: „Každý má **právo na životnú úroveň zabezpečujúcu jemu i jeho rodine zdravie a blahobyt vrátane potravy, šatstva, bývania, lekárskej starostlivosti a nevyhnutných sociálnych opatrení; má právo na zabezpečenie v nezamestnanosti, v chorobe, pri pracovnej nespôsobilosti, pri ovdovení, v starobe alebo v ostatných prípadoch straty zárobkových možností, ktoré nastali okolnosťami nezávislými od jeho vôle.**“ (**Článok 25 Všeobecnej deklarácie ľudských práv**)

Extrémna chudoba

- PKS pre obilniny a chlieb zvyšuje hranicu chudoby o 42 % oproti všeobecnej PKS
- Manipulujú vlády najchudobnejších krajín svoje národné hranice chudoby?
- Etická hranica chudoby: zaistenie „normálneho“ očakávaného veku dožitia – 74 rokov: 7,40 \$/deň

Extrémna chudoba

- Prečo pretrváva úroveň 1,90 \$/deň? Pretože je to jediná hodnota, ktorá ukazuje výrazný pokrok (Hickel) – DOHAD!!

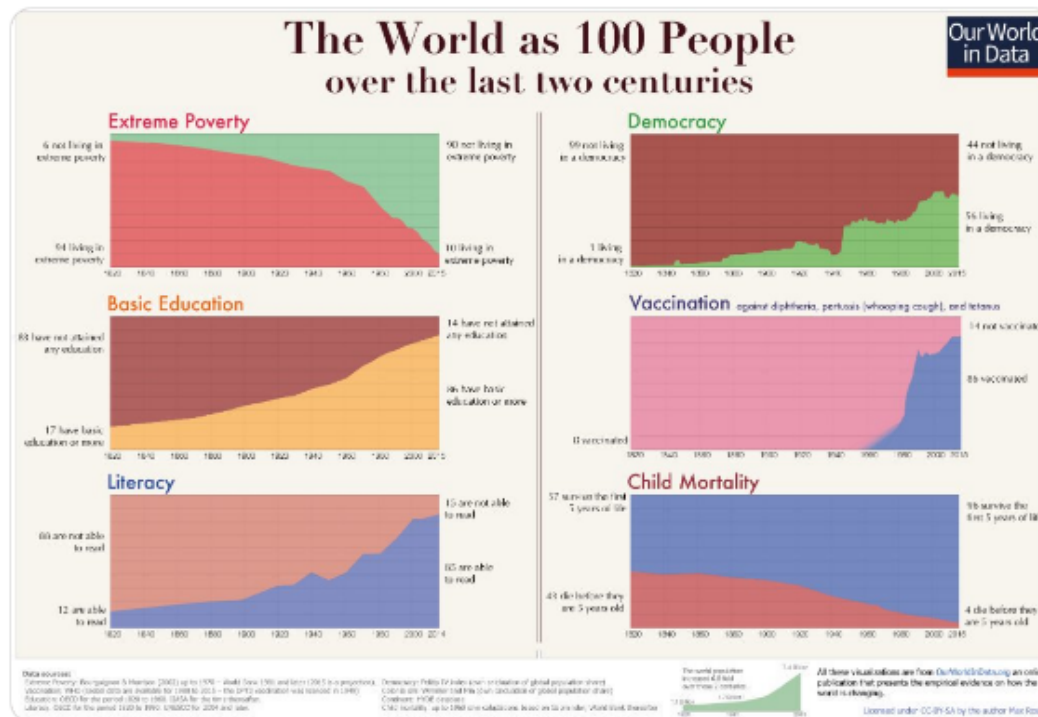

Bill Gates

@BillGates

Sledovat

This is one of my favorite infographics. A lot of people underestimate just how much life has improved over the last two centuries: b-gat.es/2S23hIG

8:32 - 19. 1. 2019

13 766 retweetov 33 138 označení Páči sa

Extrémna chudoba

29. decembra 2016 14:13

Naozaj sa svet rozpadá? Päť grafov a vedec z Harvardu vás presvedčia o opak

OTAKAR HORÁK

Zapnúť články e-mailom

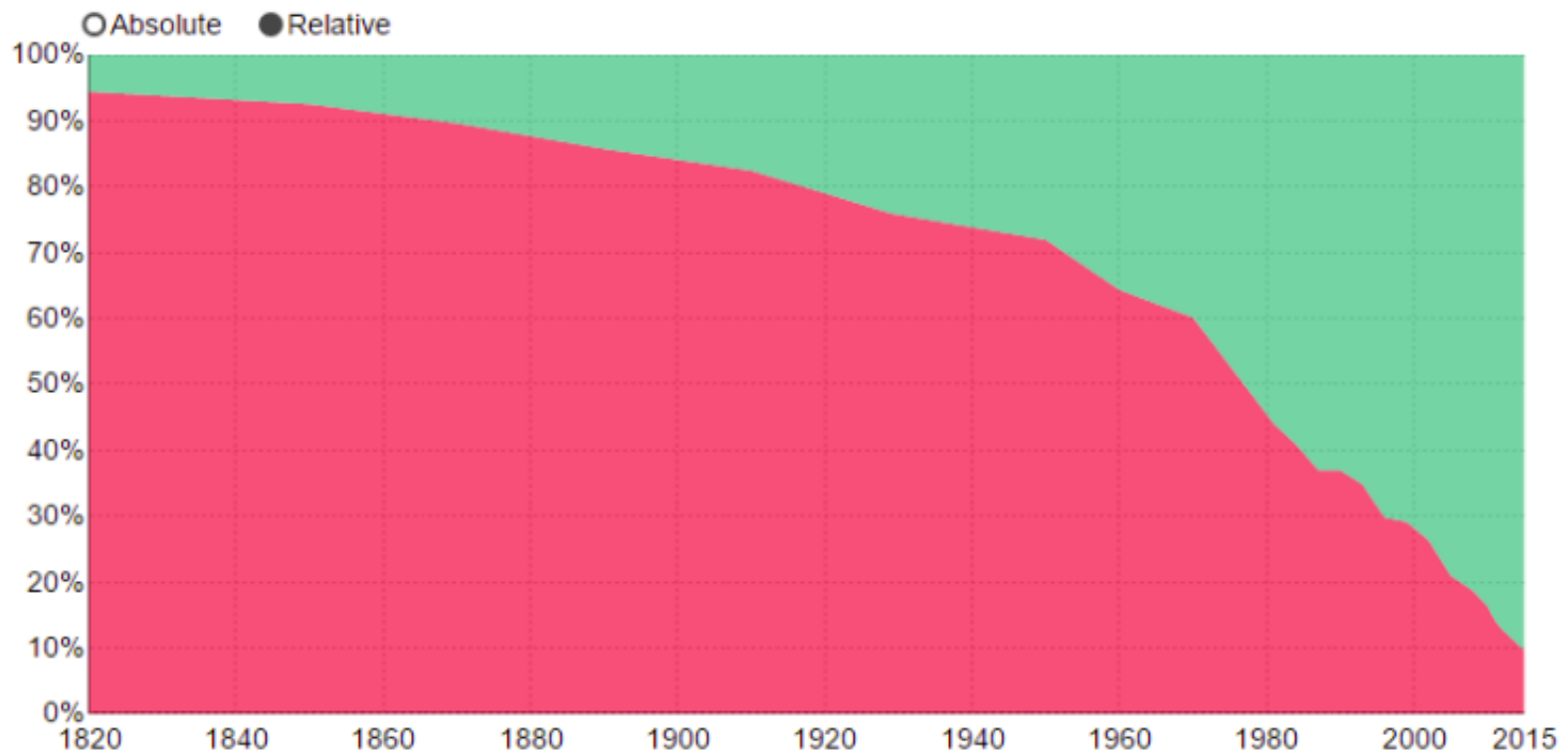
Extrémna chudoba

World population living in extreme poverty, 1820 to 2015

Share of people living in extreme poverty

Share of people not in extreme poverty

Data source: World Poverty in absolute numbers (Max Roser based on World Bank and Bourguignon and Morrisson (2002))

OurWorldInData.org/a-history-of-global-living-conditions-in-5-charts/ • CC BY-SA

Svetová populácia, ktorá žila v extrémnej chudobe (červená) medzi rokmi 1820 až 2015. Reprofoto – OurWorldInData/Max Roser

Chudoba

- Reálne dáta o chudobe sú zisťované od roku 1981
- Roser vychádza z dát o HDP merajúcich nerovnosť medzi bohatými krajinami (dáta o globálnom Juhu sú nedostatočné)
- Nezahrňa koľko si ľudia vzali z lesov, riek a morí

Chudoba

- Graf v skutočnosti ukazuje ľudí bez peňazí nadobúdajúcich veľmi málo peňazí, ktorí zároveň boli ožobračení počas kolonializmu
- V Latinskej Amerike ani 10 \$/deň nie je dost' (7,40 \$/deň je „extra konzervatívny“ odhad)

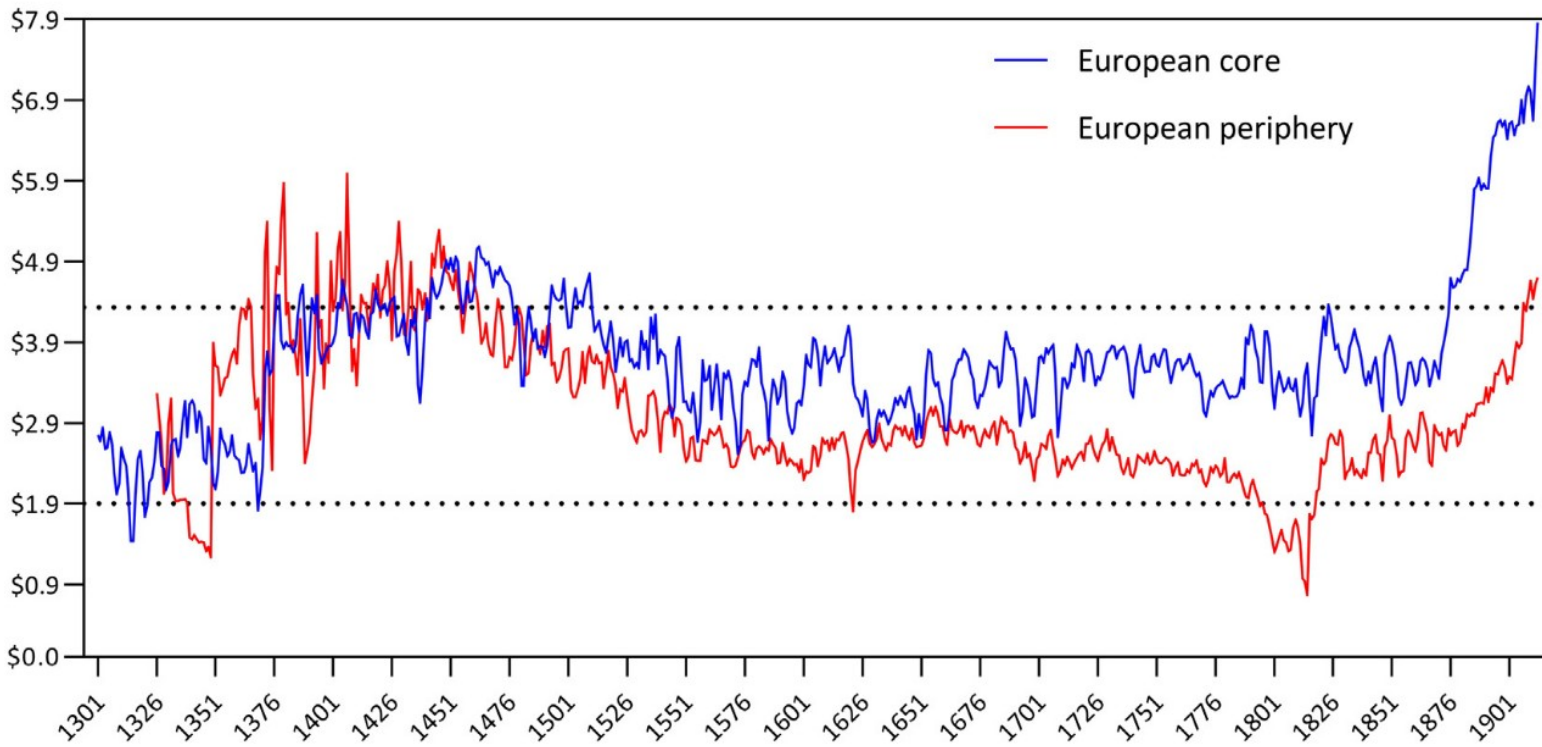

Figure 5. Daily income per person for a family of four, with one family member working 250 days a year as an unskilled labourer, 2011 welfare-adjusted PPP \$ (1301 – 1913). Source: [Allen \(2001\)](#); [U.S. Bureau of Labour Statistics \(2020\)](#); see text and appendices III - IV.

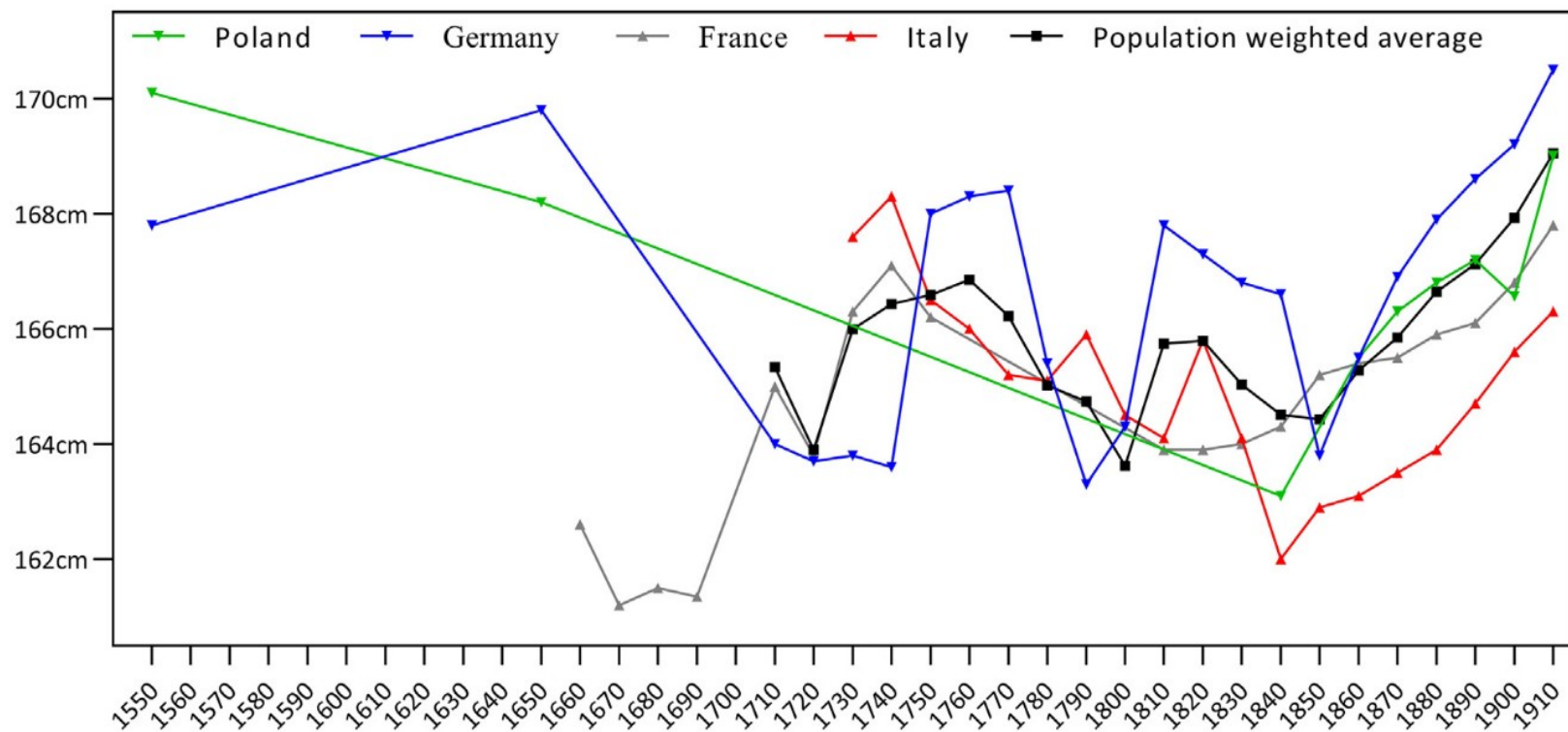

Figure 6. Average adult male height in Europe (1500s–1910s). Graph shows selected countries, with the population-weighted average calculated across the whole dataset. Source: [Baten & Blum \(2013\)](#); see text for details.

Table 1

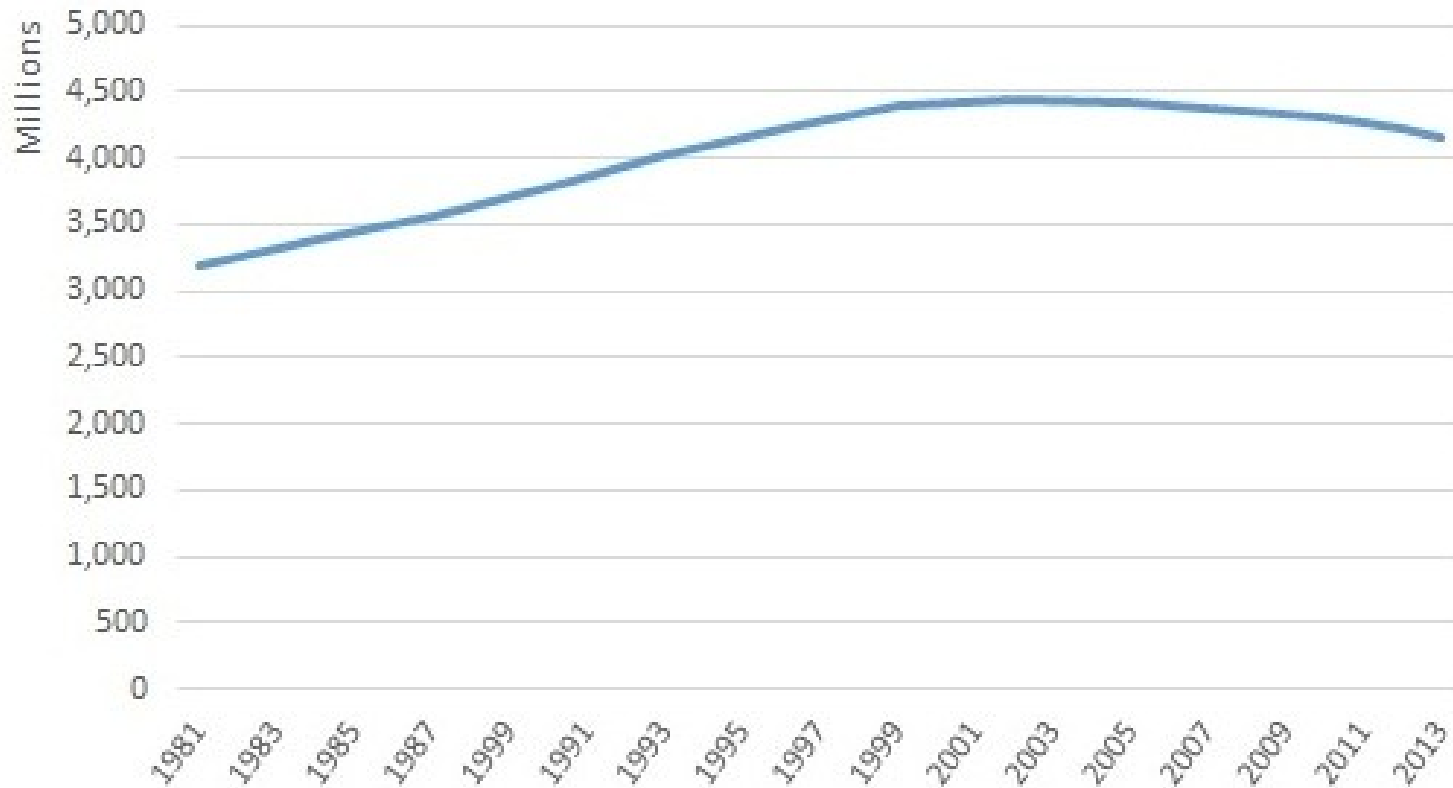
Number of famine-years per century in Western Europe, 1300s–1900s.

	1300s	1400s	1500s	1600s	1700s	1800s	1900s
All famines	35	16	46	61	48	26	6
Multi-region famines	13	3	24	31	23	8	4

Source: authors' calculations from data in supplementary table 1 of [Alfani & Gráda \(2018\)](#).

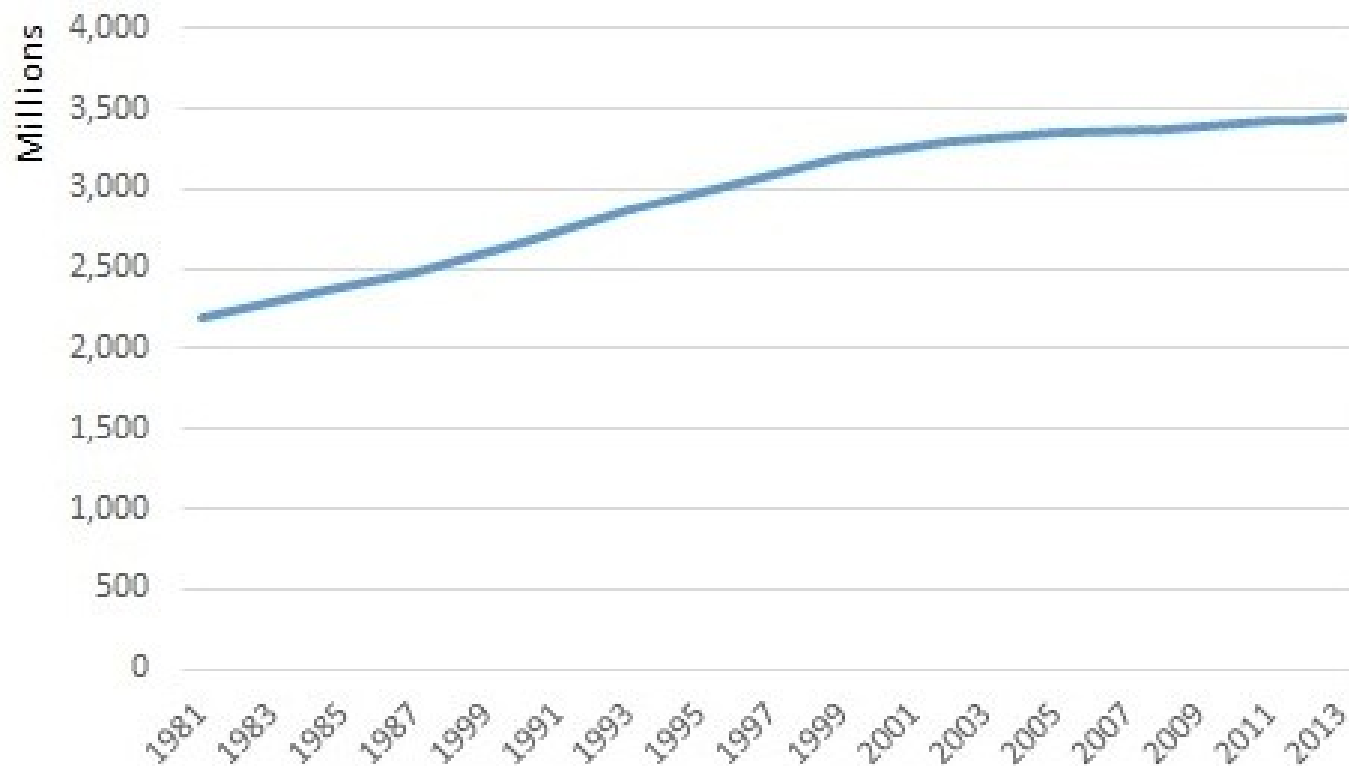
Chudoba

Number of People in Poverty
(under \$7.40/day 2011 PPP)

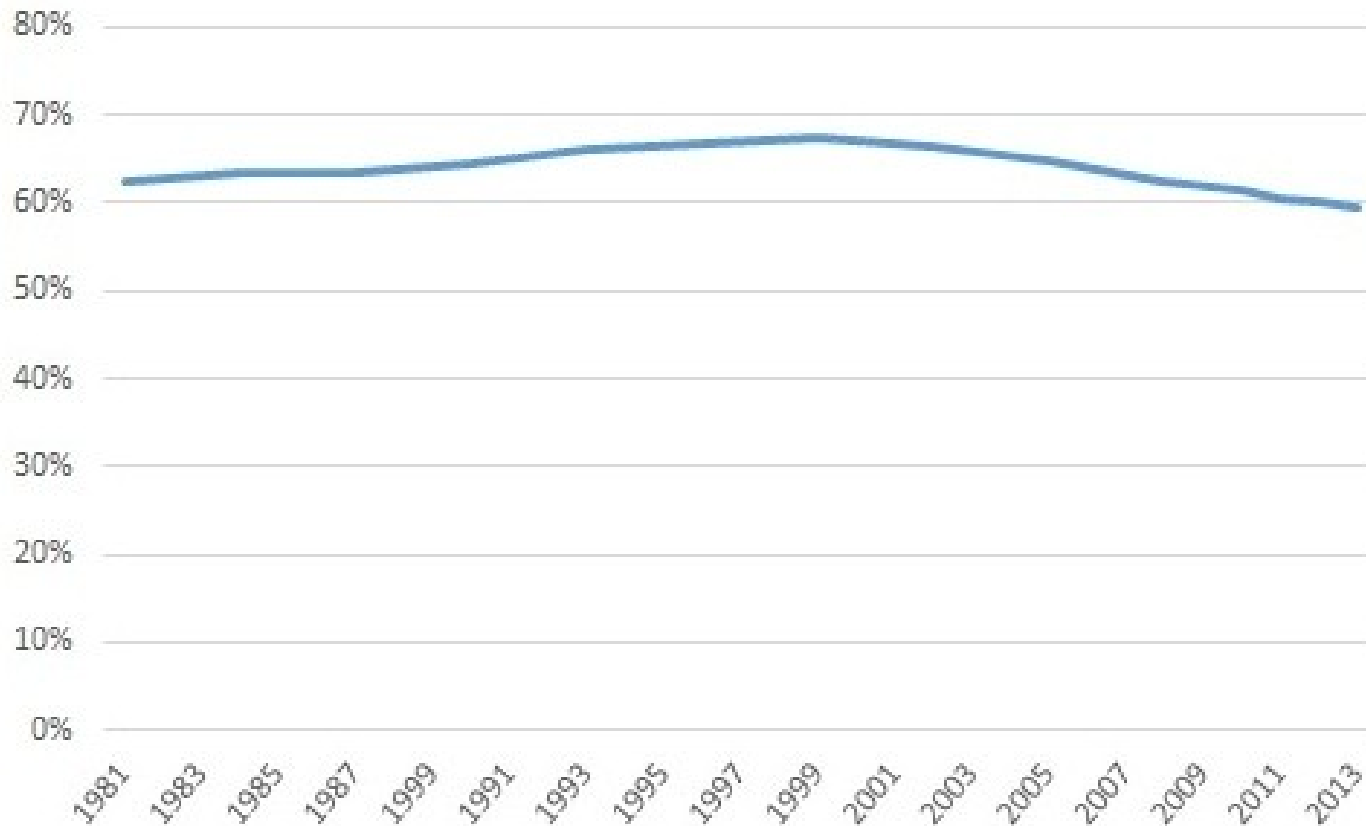
Chudoba

Number of People in Poverty, Minus China
(under \$7.40/day 2011 PPP)

Chudoba

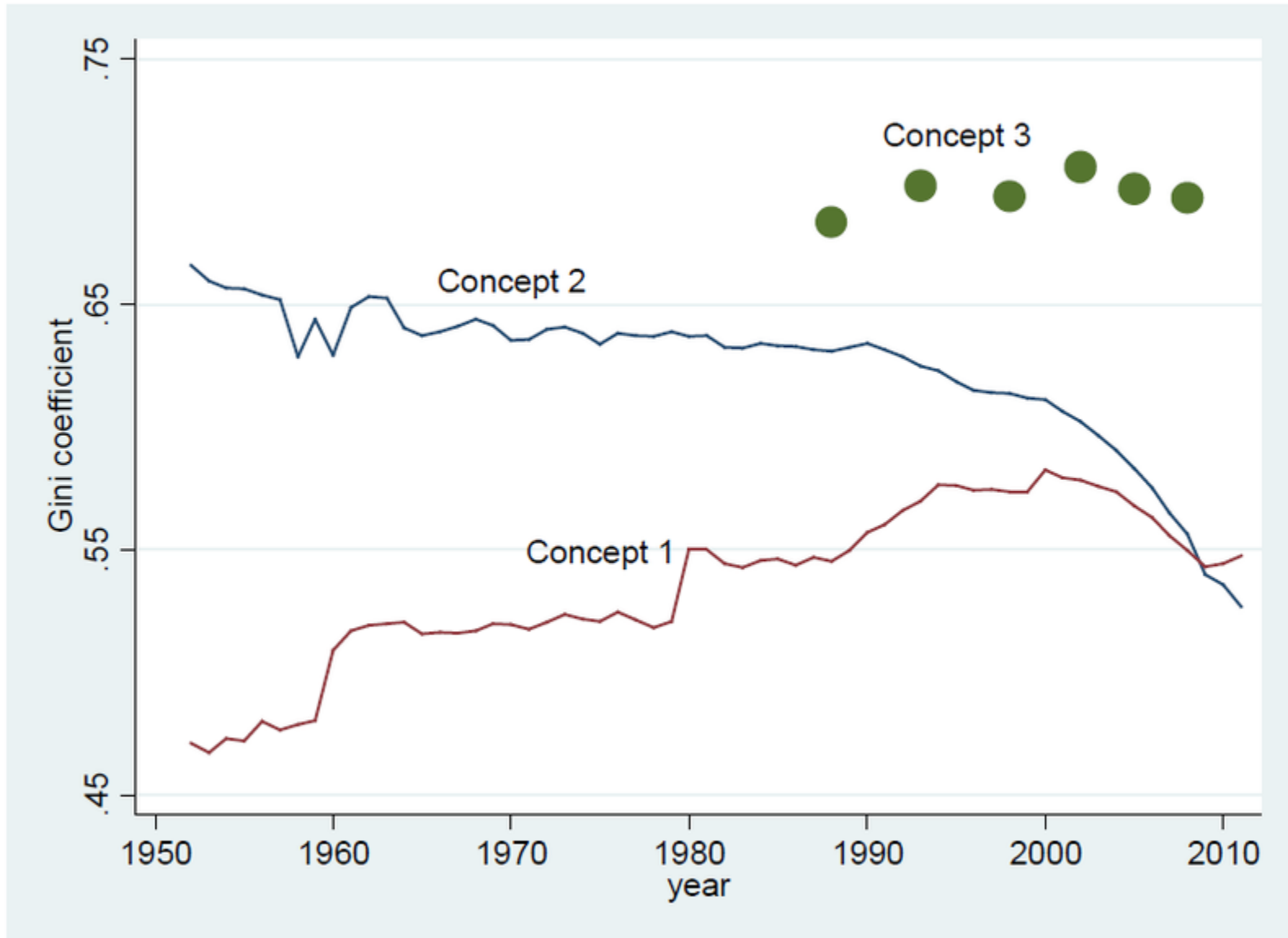
% of People in Poverty, Minus China
(under \$7.40/day 2011 PPP)

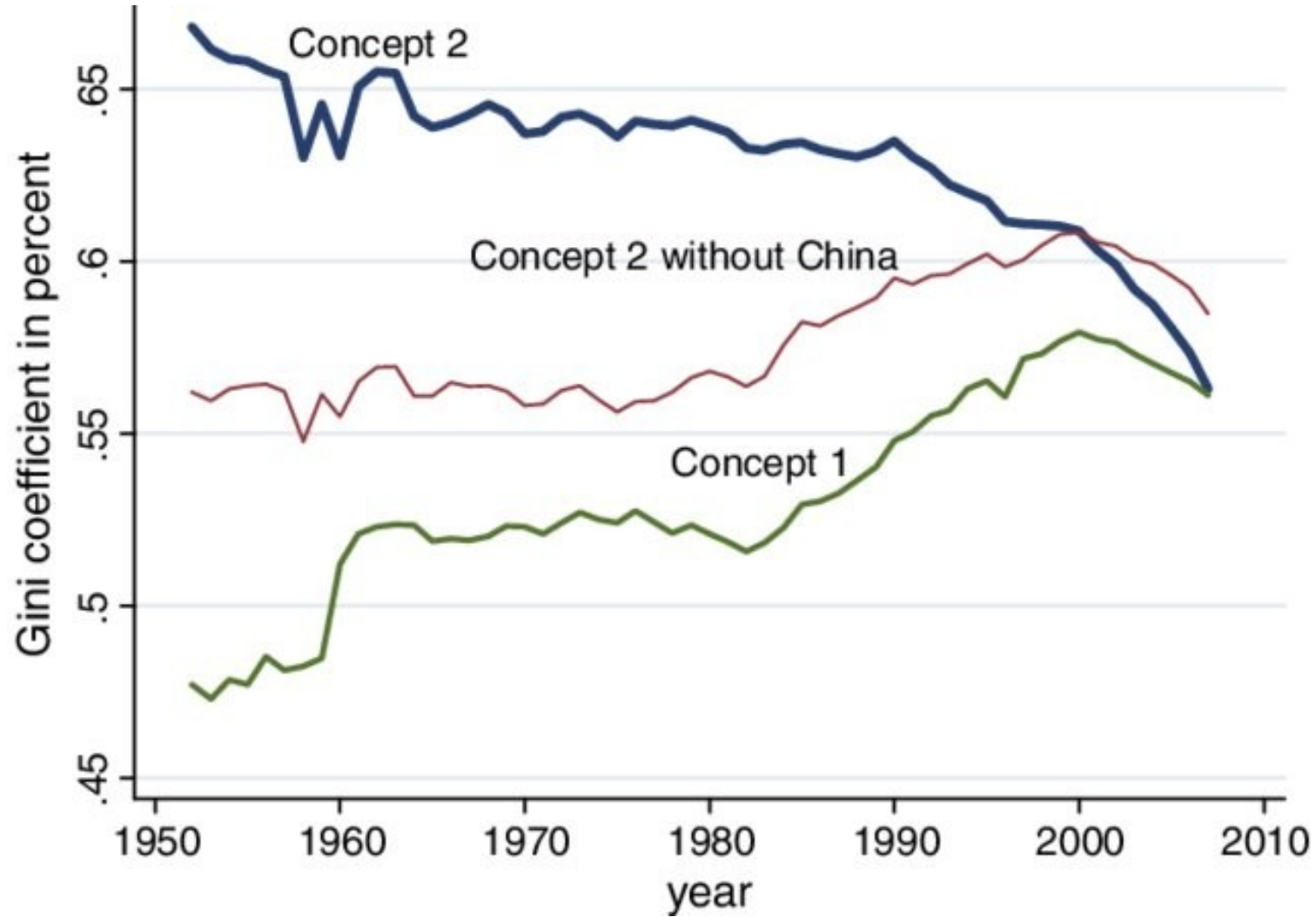
Nerovnosť

- 1. Medzi-štátna nerovnosť 1 – HDP na osobu, PKS, podľa neváženého štátu
- 2. Medzi-štátna nerovnosť 2 – HDP na osobu, PKS, podľa váženého štátu
- 3. Globálna medzi-osobná distribúcia príjmu – svet ako jedna krajina, t.j. medzi-štátna nerovnosť 2 kombinujúca medzi-štátnu s vnútro-štátnou nerovnosťou - „pravá globálna nerovnosť“ (Milanovic, SB)

Nerovnost

Nerovnost'

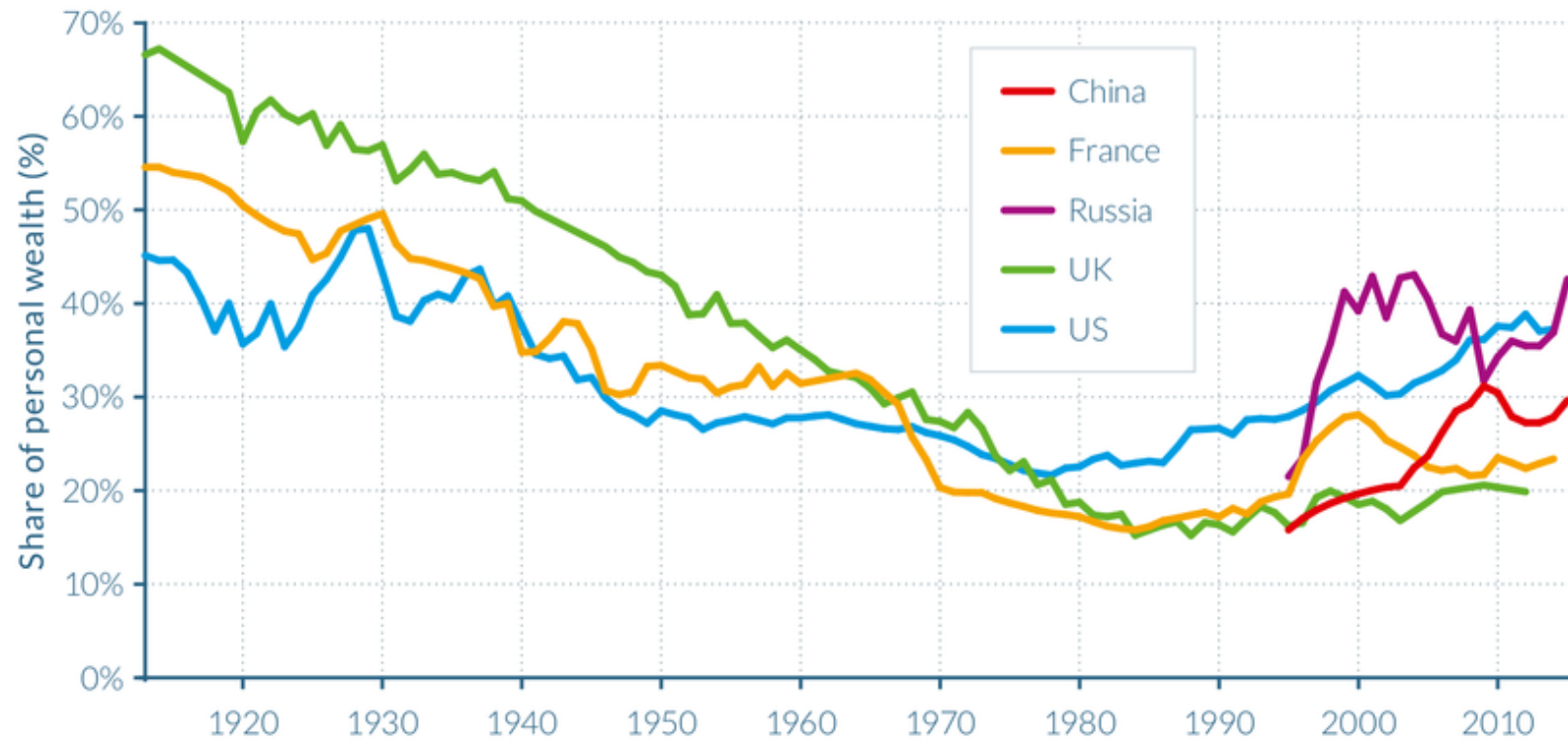

Majetková nerovnosť

- Oxfam (Globálna medzi-osobná distribúcia bohatstva) 2019: 26 ľudí vlastnilo toľko, čo 3,8 miliardy, teda najchudobnejšia polovica ľudstva (v roku 2018 to bolo 43 ľudí)
- 2016: V roku 2015 iba 62 osôb vlastnilo rovnako veľa bohatstva ako 3,6 miliardy ľudí – spodná polovica ľudstva. Toto číslo kleslo z 388 osôb v roku 2010.

Nárast majetkovej nerovnosti

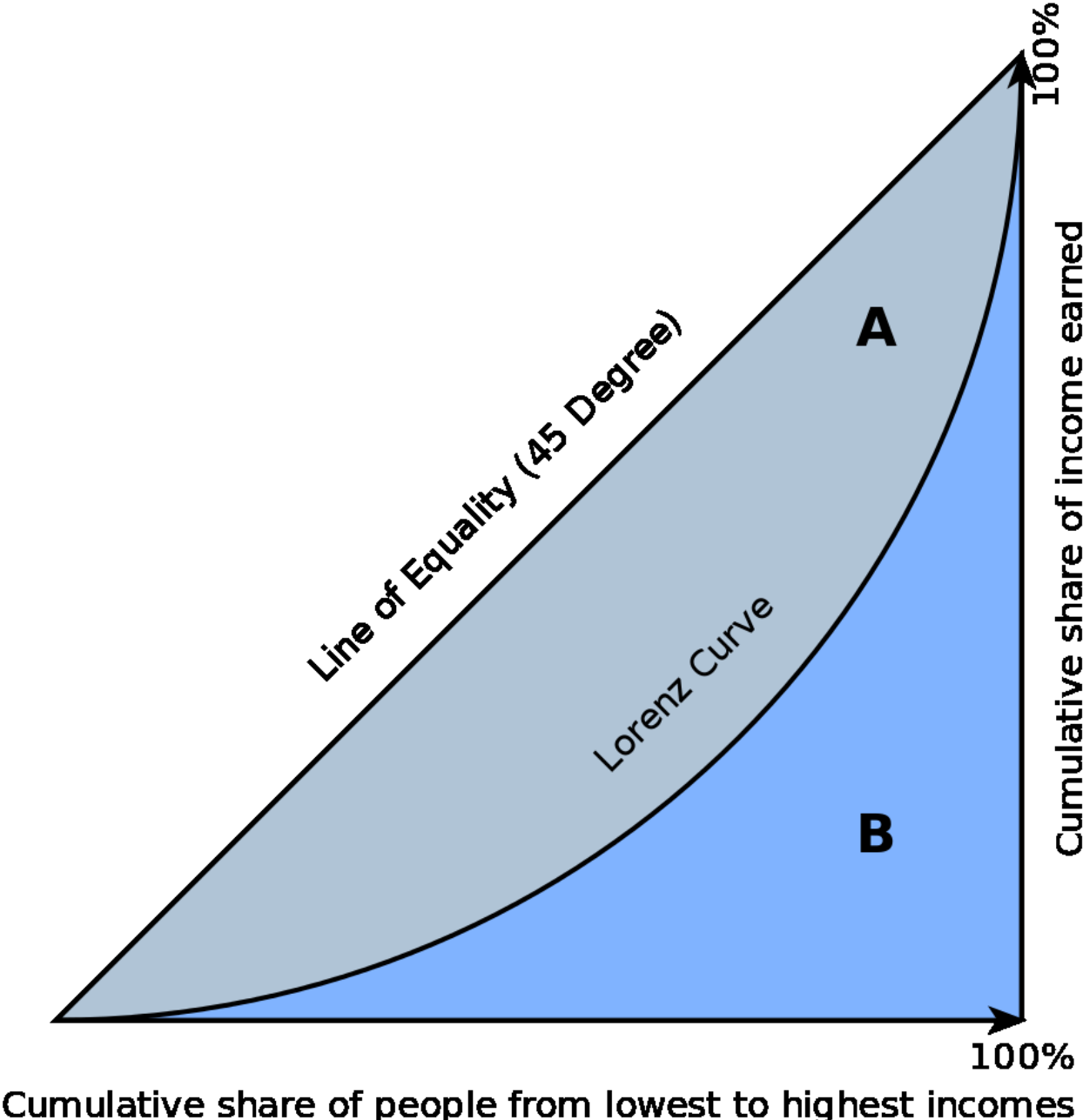
Top 1% wealth shares across the world, 1913–2015: the fall and rise of personal wealth inequality

Source: WID.world (2017). See [wir2018.wid.world](#) for data series and notes.

Nerovnosť

- GINI – meria úroveň nerovnosti v distribúcii príjmu. 0 = každý člen spoločnosti má rovnaký príjem, 1 = jeden člen spoločnosti má celý príjem spoločnosti
- 1. JAR 0,63, 10. Brazília 0,51, 59. USA 0,41, 154.-158. ČR, SR, Slovinsko, Ukrajina, Island 0,26

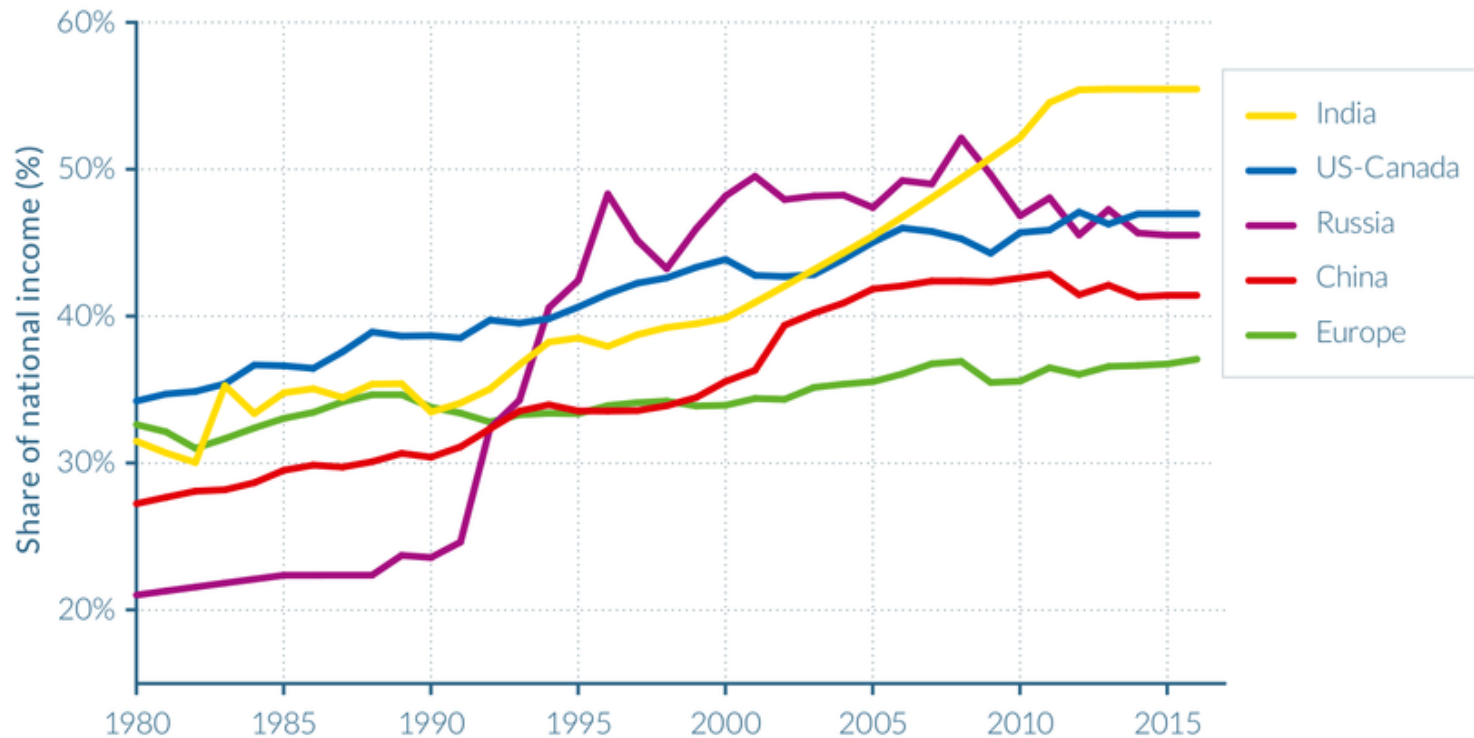

GINI

- „praktickosť by nemala vytvárať alibi pre schvaľovanie nespravodlivosti“ (Kolm)
- Čo si ľudia myslia, keď počujú, že nerovnosť sa „zhoršuje“ alebo „znižuje“? Medzi 174 respondentami drvivá väčšina (95 %) indikovala, že myslia na absolútnu nerovnosť.
- Ľudia premýšľajú v *rozdieloch* v príjmoch a nie v meniacich sa *pomeroch*.

Rast príjmovej nerovnosti

Top 10% income shares across the world, 1980–2016: Rising inequality almost everywhere, but at different speeds

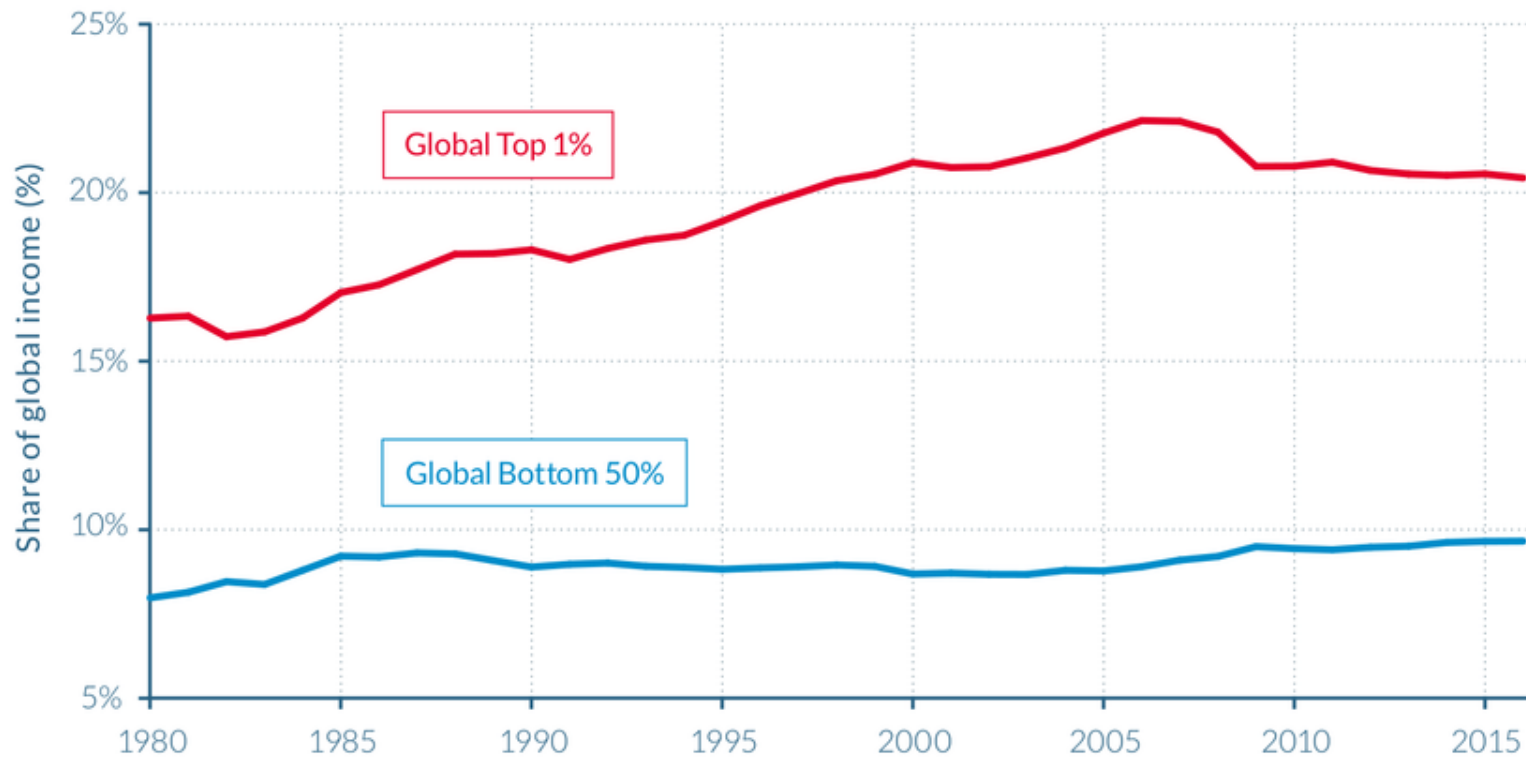

Source: WID.world (2017). See [wir2018.wid.world](#) for data series and notes.

In 2016, 47% of national income was received by the top 10% in US-Canada, compared to 34% in 1980.

Rast príjmovej nerovnosti

The rise of the global top 1% versus the stagnation of the global bottom 50%, 1980–2016

Source: WID.world (2017). See wir2018.wid.world for data series and notes.

Globálna ekologická nerovnosť

Who emits the most CO₂?

Global carbon dioxide (CO₂) emissions were 36.2 billion tonnes in 2017.

Asia

19 billion tonnes CO₂
53% global emissions

North America

6.5 billion tonnes CO₂
18% global emissions

Europe

6.1 billion tonnes CO₂
17% global emissions

Shown are national production-based emissions in 2017. Production-based emissions measure CO₂ produced domestically from fossil fuel combustion and cement, and do not adjust for emissions embedded in trade (i.e. consumption-based).

Figures for the 28 countries in the European Union have been grouped as the 'EU-28' since international targets and negotiations are typically set as a collaborative target between EU countries. Values may not sum to 100% due to rounding.

Data source: Global Carbon Project (GCP).

This is a visualization from OurWorldinData.org, where you find data and research on how the world is changing.

Licensed under CC-BY by the author Hannah Ritchie.

Per capita CO₂ emissions

Carbon dioxide (CO₂) emissions from the burning of fossil fuels for energy and cement production. Land use change is not included.

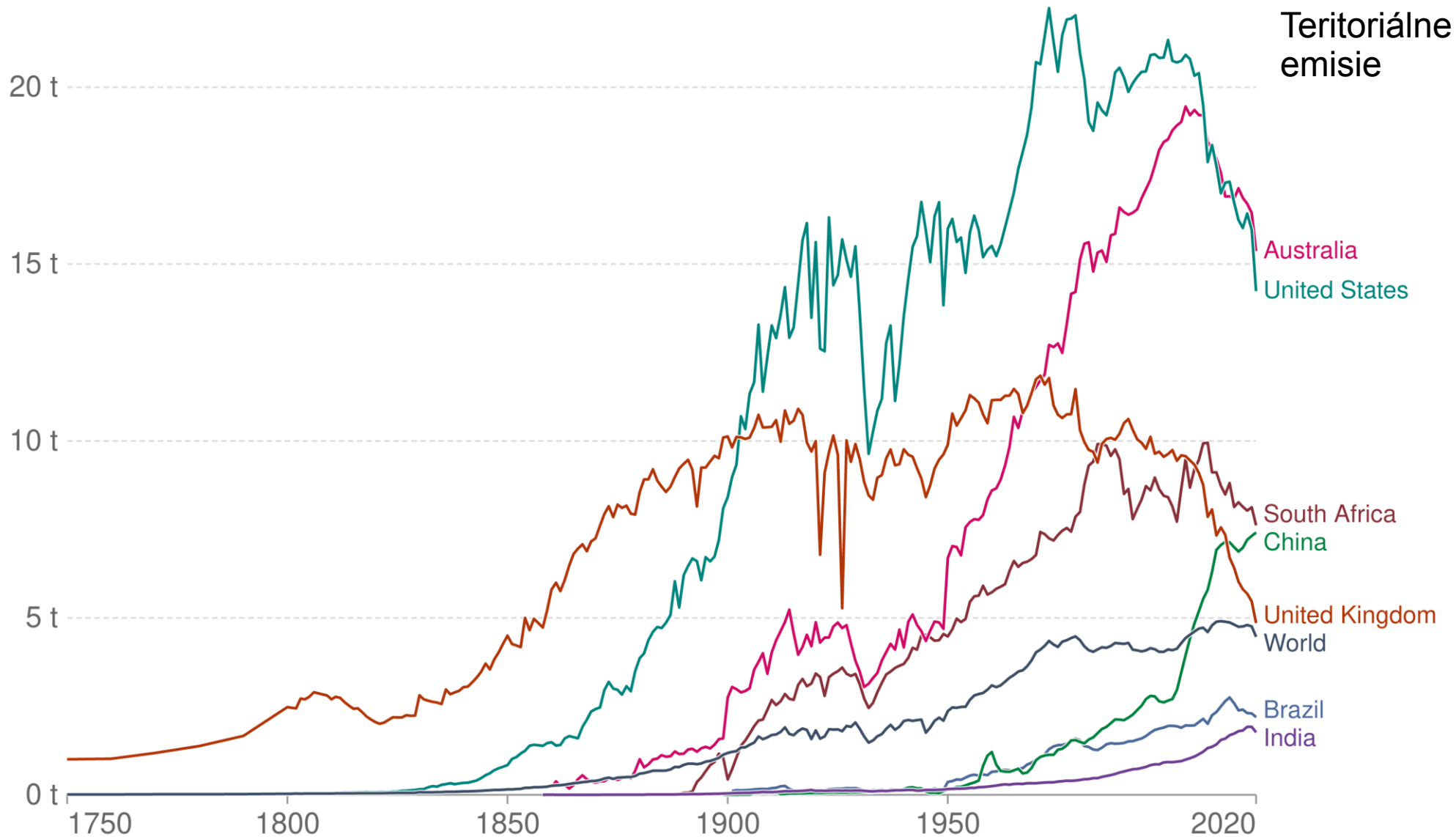
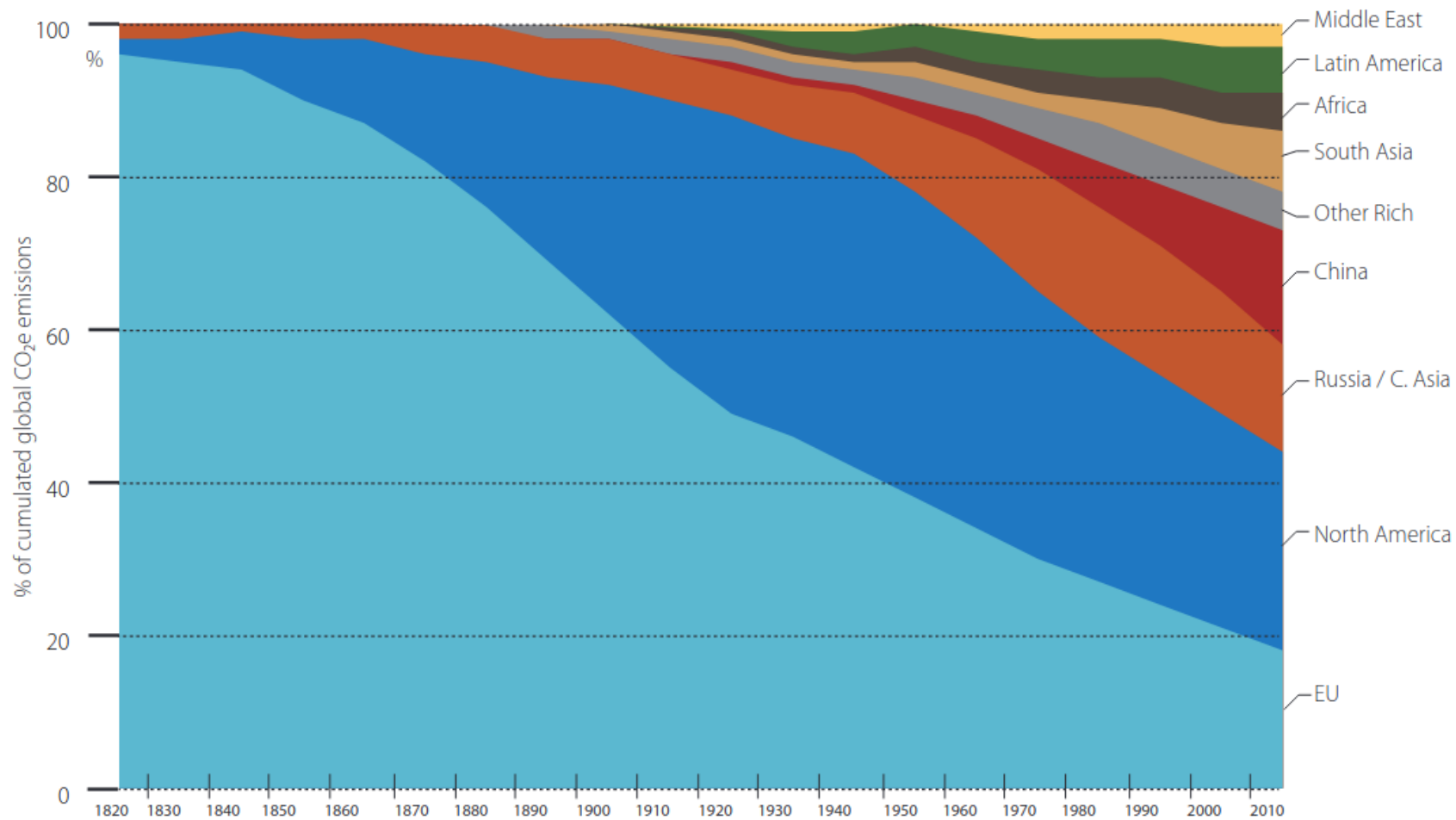

FIGURE 2B. SHARE IN CUMULATED GLOBAL CO₂e EMISSIONS SINCE 1820

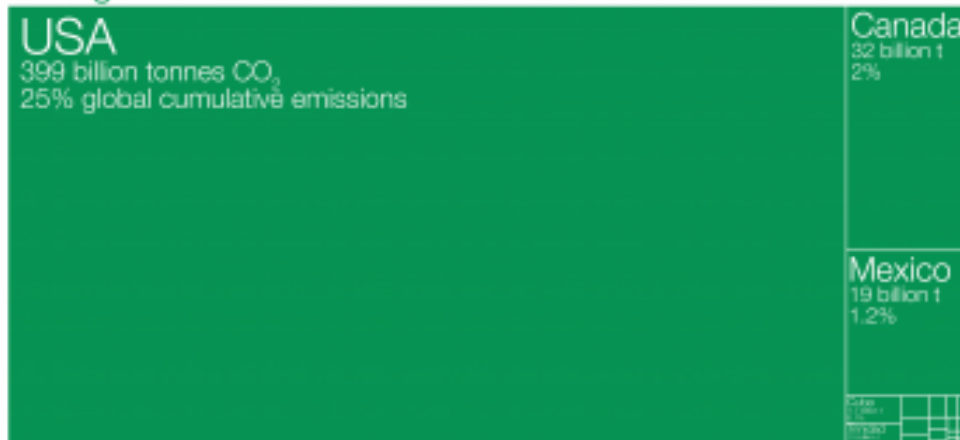
Chancel
– Piketty
2015

Source: authors' estimates based on CAIT (WRI, 2015), CDIAC (Boden et al., 2015), Maddison (Maddison, 2013). Key: In 2010, 12% of cumulative global CO₂e emissions, since the Industrial revolutions, were emitted in China. Note: data is smoothed via 5-year centred moving averages. Composition of each region in this graph may slightly vary from the rest of the study, see Boden et al. (2015) for details.

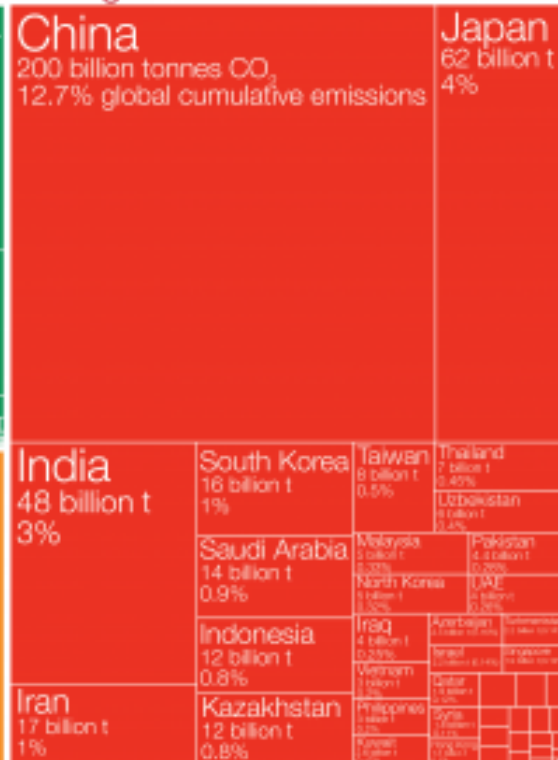
Who has contributed most to global CO₂ emissions?

Cumulative carbon dioxide (CO₂) emissions over the period from 1751 to 2017. Figures are based on production-based emissions which measure CO₂ produced domestically from fossil fuel combustion and cement, and do not correct for emissions embedded in trade (i.e. consumption-based). Emissions from international travel are not included.

North America
457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

Asia
457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

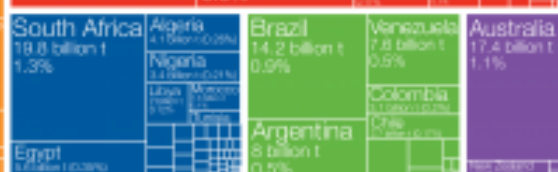

EU-28
353 billion tonnes CO₂
22% global cumulative emissions

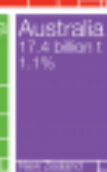

Europe
514 billion tonnes CO₂
33% global cumulative emissions

Africa
43 billion tonnes CO₂
3% global emissions

Oceania
20 billion tonnes CO₂
1.2% global emissions

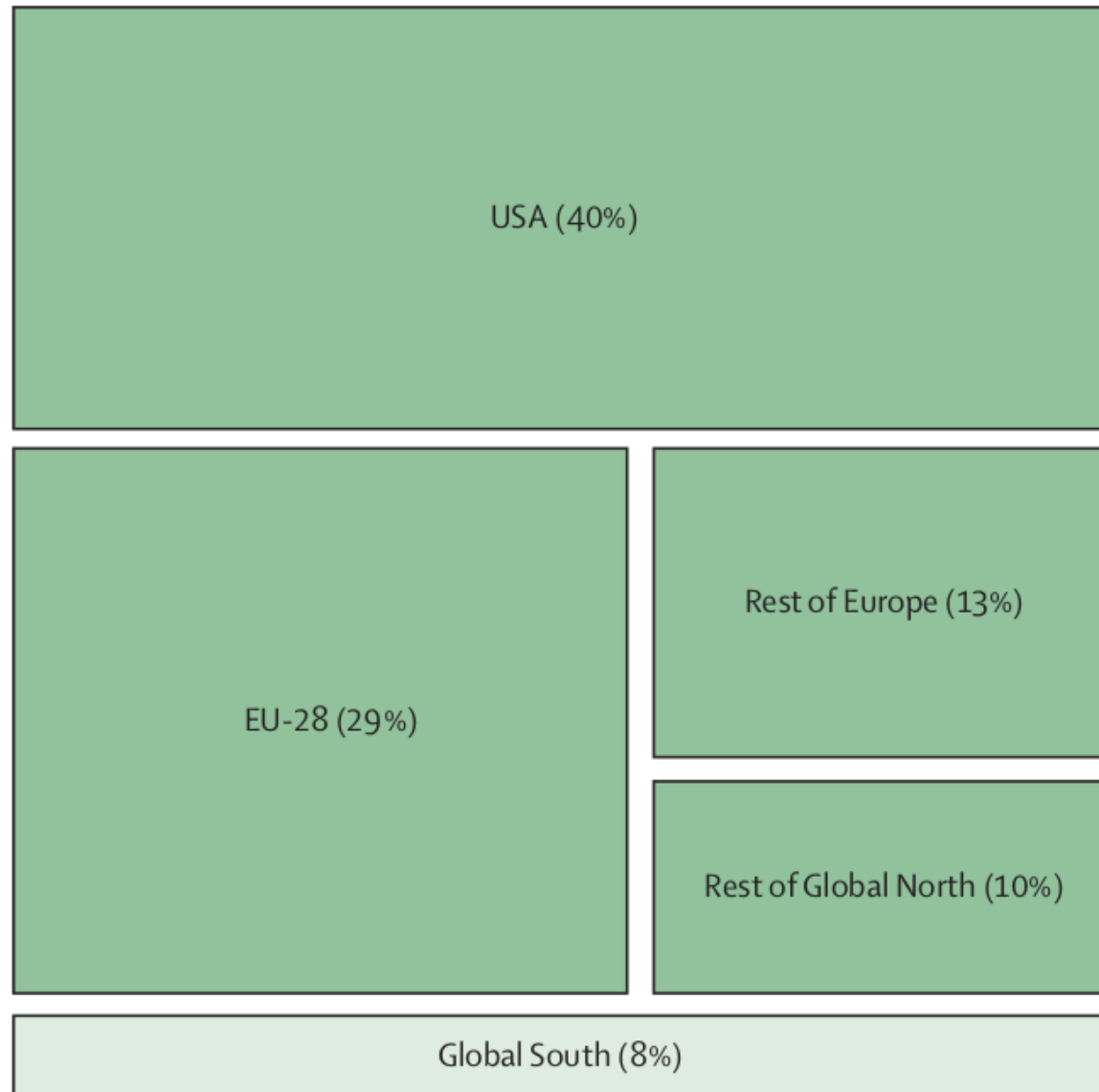

Figures for the 28 countries in the European Union have been grouped as the 'EU-28' since international targets and negotiations are typically set as a collaborative target between EU countries. Values may not sum to 100% due to rounding.

Data source: Calculated by Our World in Data based on data from the Global Carbon Project (GCP) and Carbon Dioxide Analysis Center (CDIAC). This is a visualization from [OurWorldinData.org](https://www.ourworldindata.org), where you find data and research on how the world is changing.

Licensed under CC-BY by the author Hannah Ritchie.

Responsibility for climate breakdown

(Hickel 2020)

Teritoriálne emisie
1850-1969, and
spotrebné emisie
1970-2015.

Hranica: 350 ppm

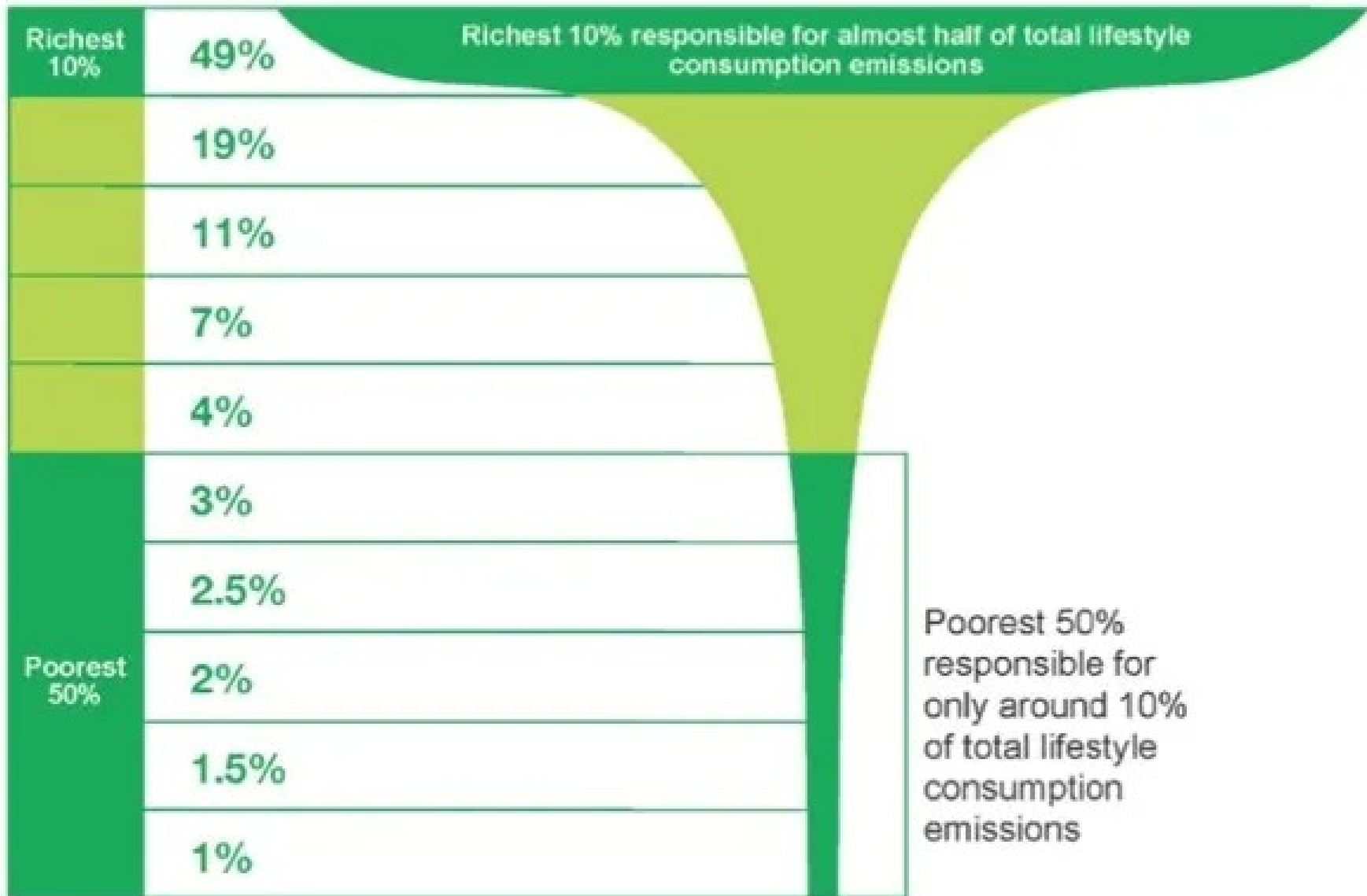
Figure: Responsibility for excess emissions

For the purposes of this analysis, the term Global North refers to the USA, Canada, Europe, Israel, Australia, New Zealand, and Japan, whereas the term Global South refers to the rest of the world: Latin America, Africa, the Middle East, and Asia.

Percentage of CO₂ emissions by world population

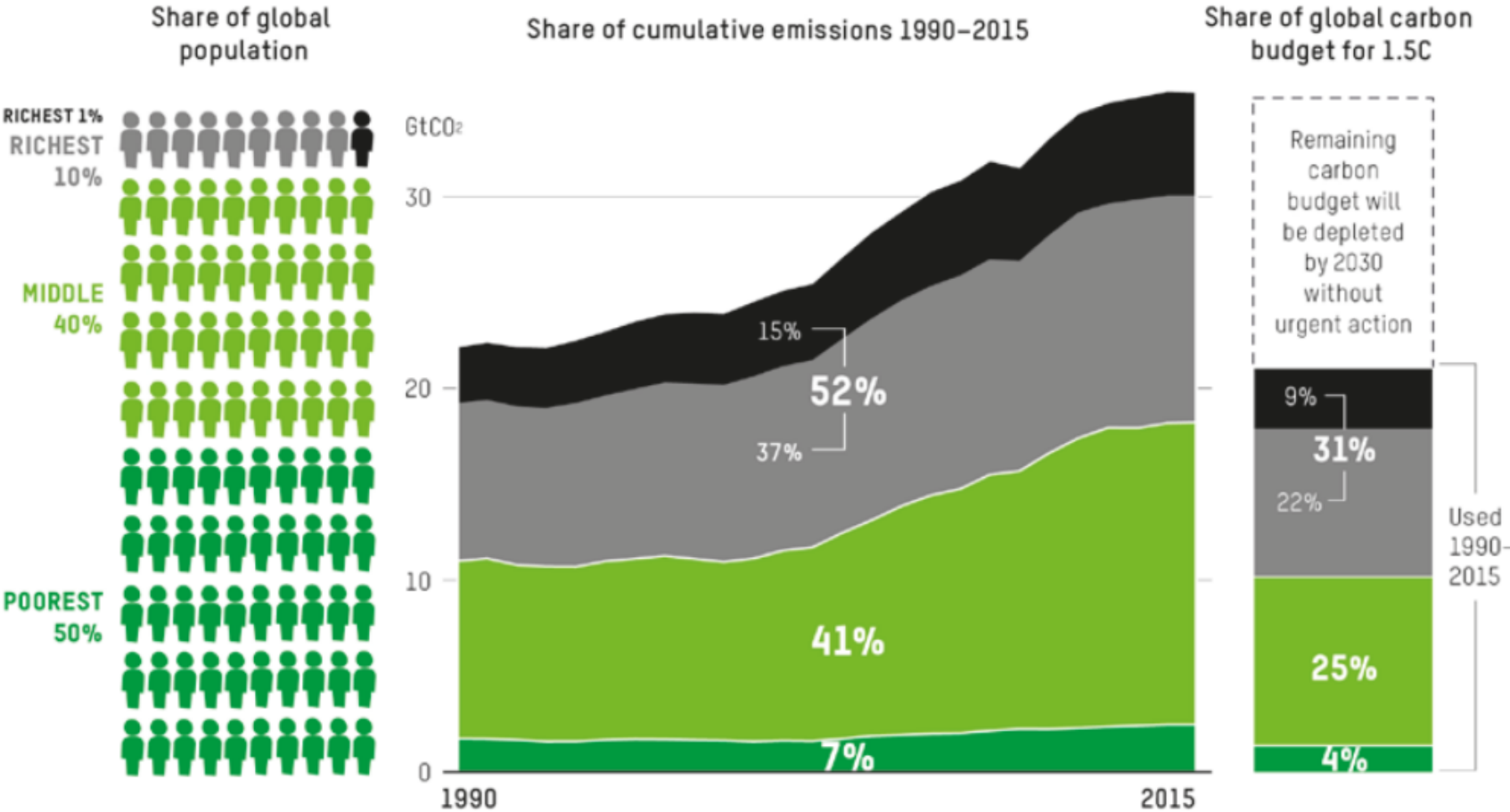
Oxfam
2015

World population arranged by income (deciles)

Poorest 50% responsible for only around 10% of total lifestyle consumption emissions

Figure 1: Share of cumulative emissions from 1990 to 2015 and use of the global carbon budget for 1.5C linked to consumption by different global income groups

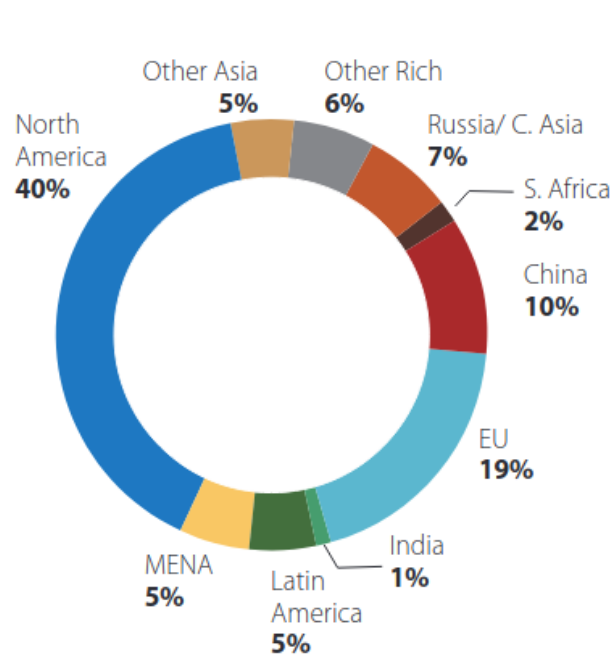

Oxfam
2020

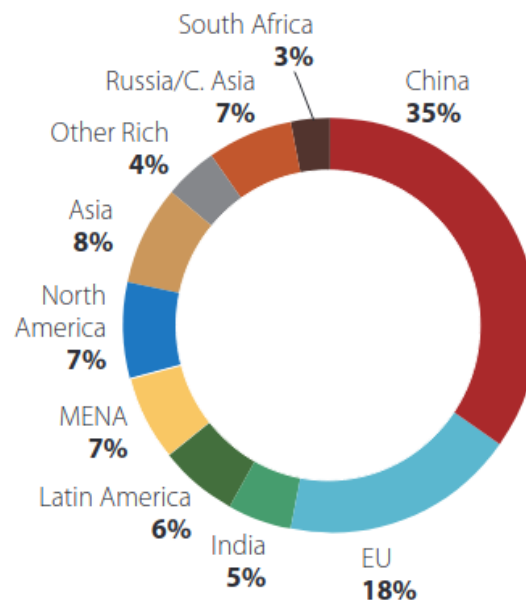
Per capita income threshold (SPPP2011) of richest 1%: \$109k; richest 10%: \$38k; middle 40%: \$6k; and bottom 50%: less than \$6k. Global carbon budget from 1990 for 33% risk of exceeding 1.5C: 1,205Gt.

FIGURE 7. REGIONAL COMPOSITION OF TOP 10, MIDDLE 40 AND BOTTOM 50% EMITTER GROUPS

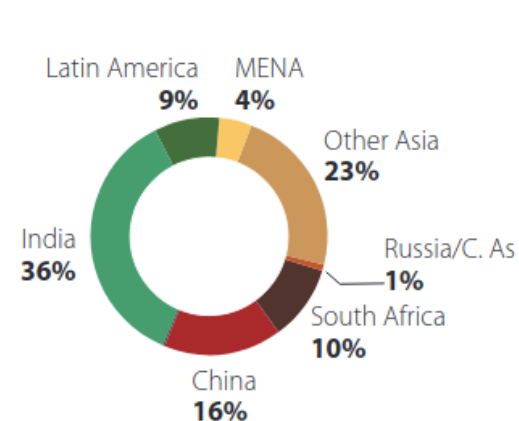
**Top 10% emitters:
45% of world emissions**

**Middle 40% emitters:
42% of world emissions**

**Bottom 50% emitters:
13% of world emissions**

Chancel
– Piketty
2015

Source: authors. Key: Among the top 10% global emitters, 40% of CO₂e emissions are due to US citizens, 20% to the EU and 10% from China.

Ekologická nerovná výmena

Asymetrický vzťah vyjadrený väčším tokom materiálov z J na S a odpadu naopak.

Environmentálna Kuznetsova krivka

- \uparrow HDP/h. \rightarrow \downarrow znečistenia (ignoruje obchod a enviro offshoring)

Paradox spotreby/degradácie

- GS spotrebuje viac zdrojov, ale má menej enviro degradácie

Holandský omyl

- \uparrow ŽÚ v Hol (ignoruje obchod a enviro offshoring)

Odlesňovanie, CO₂, strata biodiverzity, virtuálna voda

Table 1

Resource drain from the South.

Resource	North → South flows 2015	South → North flows 2015	Drain from South in 2015	Cumulative drain from South 1990–2015
Raw material equivalents [Gt]	3.37	15.39	12.02	254.40
Embodied land [mn ha]	527.42	1,349.01	821.59	32,987.23
Embodied energy [EJ]	21.55	43.51	21.06	650.34
Embodied labour [mn py-eq]	31.11	219.22	188.12	5,956.62

Table 2

Drain as share of Northern consumption.

Resource	Northern consumption in 2015	Drain as % of Northern consumption in 2015	Northern consumption 1990–2015	Drain as % of Northern consumption 1990–2015
Raw material equivalents [Gt]	28.06	43%	676.77	38%
Embodied land [mn ha]	3,878.80	21%	112,416.80	29%
Embodied energy [EJ]	217.43	10%	6,137.42	11%
Embodied labour [mn py-eq]	630.06	30%	17,365.49	34%

Hickel et al 2022

Čistý tok zdrojov. S:J export = 1:5 (suroviny)

Záver

- Chudoba je nerovnosť
- (Etická) absolútna chudoba je vysoká
- Hranica extrémnej absolútnej chudoby je neetická
- Nerovnosť je na veľmi vysokej úrovni
- Ekologická nerovnosť kopíruje triednu